

R O Z S U D O K

V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobcu: **Ing. E. H.**, nar. X. bytom K. D. č.. X, proti žalovanej **1/ Sociálna poisťovňa, ústredie v Bratislave**, Ul.29. augusta č. 8, a **2/ Sociálna poisťovňa pobočka v Trnave** ul. Vladimíra Clementisa č. 24/A, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej 1/ z 10. decembra 2009 číslo 322-6478-GC-09/2009 a rozhodnutia žalovanej 2/ z 18. mája 2009 číslo 700-230/2009-18 Z, vo veci trvania sociálneho poistenia, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 23. marca 2011, č. k. 24S/16/2010-35, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 23. marca 2011, č. k. 24S/16/2010-35 **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovanej 1/ z 10. decembra 2009 číslo 322- 6478-GC-09/2009 a rozhodnutie žalovanej 2/ z 18. mája 2009 číslo 700-230/2009-18 Z **z r u š u j e** a vec vracia žalovanej 2/ na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 23. marca 2011 č. k. 24 S/ 16/2010-35 zamietol žalobu o zrušenie rozhodnutia žalovanej 1/ z 10. decembra 2009 číslo 322- 6478-GC-09/2009, ktorým zmenila text v záhlaví rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa (v písomnom vyhotovení rozsudku súd nesprávne uviedol, že vo výrokovej časti) tak, že vypustila text „Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava, podľa § 210 ods. 1 písm. a)...“ a doplnila text „ Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava, podľa § 210 ods. 1 ...“ a v ostatnom jej rozhodnutí

potvrdila a odvolanie žalobcu zamietla. Tým zamietol aj žalobu o zrušenie rozhodnutia žalovanej 2/ z 18. mája 2009 číslo 700-230/2009-18 Z, v zmysle ktorého žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové zabezpečenie 30. decembra 2000. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení uviedol, že pokiaľ žalobca namietal vznik jeho povinného nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia od 6. októbra 1998, kedy mu Obecný úrad v Križovanoch nad Dudváhom doručil osvedčenie o samostatne hospodáriacom roľníkovi v zmysle § 4a ods. 1 písm. a), § 6 ods. 1 písm. c) a § 145a ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) preto, že prácu samostatne hospodáriaceho roľníka nevykonával. Uviedol, že od 1. januára 2001 došlo k zmene § 6a a § 145a zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) v tom, že účasť na dôchodkovom zabezpečení a nemocenskom poistení pri samostatne zárobkovo činnných osobách bola podmienená príjmom z podnikania, resp. inej samostatne zárobkovej činnosti, ktorý bol vyšší ako 100 000.-Sk. Žalobca za rok 1999 nepodal daňové priznanie, preto mu v zmysle citovaného zákona zanikla povinná účasť ako samostatne zárobkovo činnnej osobe na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení od 31. decembra 2000. Krajský súd uviedol, že tak rozhodol prvostupňový aj odvolací správny orgán a ich rozhodnutia považoval za zákonné. Z uvedeného dôvodu žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca a žiadal ho ako vecne nesprávny zrušiť.

Žalovaná sa na odvolanie žalobcu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktorému predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení za samostatne zárobkovo činnné osoby sa na účely sociálneho zabezpečenia považujú osoby, ktoré vykonávajú poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách.

Podľa § 6a ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení (v znení zákona č. 446/2000 Z. z.) samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 6 ods. 1 písm. c) účasť na dôchodkovom

zabezpečení vzniká 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu bol vyšší ako 100 000 Sk a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý je príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu nebol vyšší ako 100 000 Sk.

V zmysle ustanovenia § 145a ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení samostatne zárobkovo činnejš osobe uvedenej v ods. 1 účasť na nemocenskom poistení vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu bol vyšší ako 100 000 Sk, a zaniká 30. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu nebol vyšší ako 100 000 Sk. Na zvýšenie tejto sumy platí § 6b rovnako.

Zo spisov vyplýva, že súd prvého stupňa musel preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovanej z 10. decembra 2009 číslo 322-6478-GC-09/2009, ktorá po vypustení § 210 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom poistení v ostatnom potvrdila rozhodnutie žalovanej 2/ z 18. mája 2009 číslo 700-230/2009-18 Z, podľa ktorého žalobcovi zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie od 31. decembra 2000.

Zo spisov vyplýva, že žalobca sa domáhal zrušenia rozhodnutí žalovanej 1/ a žalovanej 2/ vo veci trvania jeho poistného pomeru s odôvodnením, že nebol povinný platiť odvody na poistné na nemocenské a dôchodkové poistenie ako samostatne hospodáriaca osoba v období od 6. októbra 1998 do 31. decembra 2000, lebo v uvedenom čase poľnohospodársku výrobu nevykonával.

V konaní bolo preukázané, že 6. októbra 1998 Obecný úrad v Križovanoch nad Dudváhom žalobcovi doručil Osvedčenie o zápise do evidencie samostatne hospodáriaceho roľníka s vyznačením prevládajúcej činnosti, a to rastlinná výroba kombinovaná so živočíšnou výrobou a s pridelením identifikačného čísla.

Žalobca však namietal, že od roku 1998 nevykonával žiadnu činnosť samostatne hospodáriaceho roľníka, teda žiadnu poľnohospodársku činnosť v zmysle § 4a zákona o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, a preto žalovaná 1/ a žalovaná 2/ nepostupovali v súlade so zákonom, keď vychádzali z názoru, že je samostatne zárobkovo činnou osobou podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení.

Uvedenú námietku odvolací súd považoval za právne dôvodnú.

Podľa § 4a ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení, platnom v období od 6. októbra 1998 do 31. decembra 2000 samostatne zárobkovo činnou osobou bol aj samostatne hospodáriaci roľník za podmienok, v tomto zákonnom ustanovení uvedených.

Vyplýva z nich, že formálny zápis do evidencie samostatne hospodáriacich roľníkov, nemožno považovať za vykonávanie činnosti v poľnohospodárskej výrobe. Žalobcovi preto len na základe osvedčenia, že je samostatne hospodáriaci roľník, nemohla vzniknúť účasť na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení.

Aj odvolací súd považoval v danej veci za významnú skutočnosť, že žalobca bol od 6. októbra 1998 do 31. decembra 2000 držiteľom Osvedčenia o zápise do evidencie samostatne hospodáriaceho roľníka. Táto skutočnosť však samotná nepostačuje pre záver, že v zmysle citovaných právnych predpisov bol žalobca od 6. októbra 1998 považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu.

Možno len dodať, že s účinnosťou od 1. januára 2001 účasť na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení samostatne zárobkovo činných osôb inak upravovali ustanovenia § 6 ods. 1 písm. c) a § 145a ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení (v znení zákona č. 446/2000 Z. z.). Na ich základe povinnú účasť samostatne zárobkovo činných osôb na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení zakladal príjem, dosiahnutý z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti (príjem podľa § 7 zákona č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov), ktorý je vyšší ako 100 000 Sk. V zmysle § 175i uvedeného zákona samostatne zárobkovo činnnej osobe, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu za rok 1999 nebol vyšší ako 100 000 Sk, povinná účasť na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení zanikla 1. januára 2001.

Žalobcovi však nezanikla jeho povinná účasť ako samostatne zárobkovo činnnej osoby na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení 31. decembra 2000 preto, že za rok 1999 nepodal daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby, lebo nebolo preukázané že v uvedený deň trvala.

O trvaní jeho účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení z titulu samostatnej zárobkovej činnosti do 31. decembra 2000 rozhodli žalovaná 1/ a žalovaná 2/ v rozpore so zákonom, lebo sa dostatočne nevysporiadali s otázkou, či pre vznik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby od 6. októbra

1998 do 31. decembra 2000 bola rozhodujúca aj skutočnosť, či samostatne hospodáriaci roľník ako samostatne zárobkovo činná osoba skutočne aj poľnohospodársku výrobu vykonával, hoci zo zákona podľa § 4a ods. 1 pís. a/ zákona o sociálnom zabezpečení za samostatne zárobkovo činné osoby sa na účely sociálneho zabezpečenia považujú len také osoby, ktoré vykonávajú poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách. Zo znenia tohto právneho predpisu nad akúkoľvek pochybnosť vyplýva, že samostatne zárobkovo činnou osobou, povinnou platiť odvody na nemocenské a dôchodkové poistenie bol len taký samostatne hospodáriaci roľník, ktorý poľnohospodársku výrobu v skutočnosti aj vykonával. Súd prvého stupňa a ani žalovaná sa však nezaoberali otázkou, či žalobca v čase od 6. októbra 1998 do 31. decembra 2000 skutočne vykonával poľnohospodársku výrobu, hoci splnenie tejto podmienky bolo rozhodujúce pre posúdenie, či žalobca bol samostatne zárobkovo činnou osobou a či bol v dôsledku tejto skutočnosti aj povinne dôchodkovo a nemocensky poistený.

Bez riadneho posúdenia tejto skutočnosti nemohol súd a ani žalovaná rozhodnúť zániku trvania poistného pomeru žalobcu 31. decembra 2000 a v dôsledku tejto skutočnosti by nebolo možné rozhodovať ani o povinnosti žalobcu platiť povinné nemocenské a dôchodkové poistenie za čas od 6. októbra 1998 do 31. decembra 2000, lebo poistný pomer žalobcu so žalovanou 1/ a 2/ zrejme nemohol existovať.

Odvolačný súd preto zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že rozhodnutie žalovanej 1/ z 10. decembra 2009 číslo 322-6478-GC-09/2009 a rozhodnutie žalovanej 2/ z 18. mája 2009 číslo 700-230/2009-18 Z zrušil a vec vrátil žalovanej 2/ na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Pred novým rozhodnutím vo veci musí žalovaná 2/ znovu posúdiť otázku trvania poistného pomeru žalobcu vzhľadom na skutočnosť, či v čase od 6. októbra 1998 do 31. decembra 2000 žalobca poľnohospodársku výrobu aj vykonával. Len vtedy, ak v konaní bude riadne preukázané, že v spornom období žalobca poľnohospodársku výrobu vykonával, môžu žalovaná 2/ a následne žalovaná 1/ v prípadnom odvolacom konaní skúmať, či k zániku povinného dôchodkového a povinného nemocenského poistenia žalobcu došlo 31. decembra 2000. Pred riadnym zistením uvedených skutočností je však záver o zániku poistného pomeru žalobcu 31. decembra 2000 predčasný. Názor odvolacieho súdu o tejto otázke je pre žalovanú 2/ a následne v prípadnom odvolacom konaní aj pre žalovanú 1/ právne záväzný.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP s poukazom na § 250k ods. 1 OSP, vzhľadom na to, že žalobca náhradu trov konania nežiadal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 15. augusta 2012

JUDr. Elena Závadská, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová